

Pareizrakstība. Līdzskaņa [t] un [d] noteiktā mija. Divdabju formu veidošana.

Līdzskaņa [t] priekšā līdzskaņi [t] un [d] pārvēršas par līdzskani [s].

I Līdzskaņa [t] noteiktā mija notiek darbības vārdu formās, kuru galotnē vai piedēklī ir [t]:

- 1) 1. konjugācijas darbības vārdos nenoteiksmes galotnes **-t; -ties** priekšā: cieta – ciest – ciesties; sprieda – spriest – apspriesties;
- 2) lokāmajā ciešamās kārtas pagātnes divdabī piedēkļa **-t-** priekšā: izcieta – izciests – izciesta; apsprieda – apspriests – apspriesta;
- 3) vēlējuma izteiksmē galotnes **-tu** un **-tos** priekšā: Cieta – ciestu, apspriedās – apspriestos

II Līdzskaņa [d] priekšā līdzskaņi [t] un [d] pārvēršas par līdzskani [z]. Šī mija notiek daļēji lokāmajos divdabjos piedēkļa **-dam-** priekšā:

Cieta – ciezdams – ciezdama; sprieda – spriedzams – apsprieddami

1. uzdevums. Ieraksti pareizo līdzskaņa burtu ciešamās kārtas pagātnes divdabjos!

z → z
t → s
s → s
d → s

Izve_____ts, salau_____ta, aplau_____ta, ielau_____ts, izcir_____ta, saber_____ts,
saspie_____ta, nogā_____ts, aizve_____ta, atra_____ta, atne_____ts,
nodzē_____ta, nobrā_____ts, noko_____ta, nosprie_____ts, noplē_____ta,
izkā_____ts, pame_____ta.

2. uzdevums. Ieraksti pareizo līdzskaņu burtu daļēji lokāmajos divdabjos!

s → s
t → z
z → z
d → z

El_____dams, apsē_____damies, svī_____dams, grie_____damās,
pamo_____damās, izlai_____dams, plī_____dams, lau_____dams,
dzē_____dams, ve_____dams, brā_____damies, grie_____damās,
ju_____damies, saspie_____damās, tē_____dams, atlai_____damies.

3. uzdevums. Ieraksti pareizo līdzskaņa burtu! Iekavās ieraksti pārbaudes vārdformu!

0. Aizmirst, aizmirsts, aizmirsta (aizmirsu); mest, mesti, mestas (metu); atvāzt, atvāzti, atvāztas (atvāzu).

1. Pabā _____ t, pabā _____ ti, pabā _____ tas (_____);
2. Apcir _____ t, apcir _____ ts, apcir _____ ta (_____);
3. Nogā _____ t, nogā _____ ts, nogā _____ ta (_____);
4. Noko _____ t, noko _____ ts, noko _____ ta (_____);
5. Saģēr _____ t, saģēr _____ ti, saģēr _____ tas (_____);
6. Aizme _____ t, aizme _____ ti, aizme _____ tas (_____);
7. Ierie _____ t, ierie _____ ts, ierie _____ ta (_____);
8. Izza _____ t, izza _____ ti, izza _____ tas (_____);
9. Sara _____ t, sara _____ ti, sara _____ tas (_____).

4. uzdevums. Raksti *a* vai *ā* lokāmā ciešamās kārtas divdabja izskaņā! (-īt; īties; -ināt; -ināties → - ā)

Lok _____ ms, peļ _____ ma, nicin _____ ms, darin _____ mi, god _____ jams,
neaizmidzin _____ ms, ievēroj _____ mas, audzin _____ mi, pārdod _____ ms,
ēd _____ mas, nosūt _____ ma, pēt _____ ms, nepārvar _____ mi,
neiedomāj _____ ms, zin _____ ms, izskat _____ ms, apspriež _____ ma.

5. uzdevums. No darbības vārdiem darini pagātnes formu un visus iespējamus lokāmos divdabjus vīriešu dzimtes formās! Ieraksti iekavās tos divdabjus, kurus valodā nemēdz lietot!

0. Augt – augu – augošs – audzis – augams – augts (augams, augts).

1. Iebelzt - _____ - _____ - _____ - _____ - _____
(_____).
2. Braukt - _____ - _____ - _____ - _____ - _____.
3. Nočiept - _____ - _____ - _____ - _____ - _____
(_____).
4. Aizdegt - _____ - _____ - _____ - _____ - _____
(_____).
5. Apjaust - _____ - _____ - _____ - _____ - _____
(_____).
6. Aizlauzt - _____ - _____ - _____ - _____ - _____
(_____).
7. Atdzīvināt - _____ - _____ - _____ - _____ - _____.
8. Novēlēt - _____ - _____ - _____ - _____ - _____
(_____).
9. Mīlēt - _____ - _____ - _____ - _____ - _____
(_____).
10. Samalt - _____ - _____ - _____ - _____ - _____ (_____).